

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

НАВЧАЛЬНА

(вид і назва практики)

Здобувача (ки) Ягудіна Аміна Рамілевна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Кафедра, циклова комісія РЕТМ

Освітньо- професійний рівень бакалавр

ОПП Реставрація та експертиза творів мистецтв

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(назва)

2 курс, група РЕТМ-22

Здобувач (ка) Ягудіна Аміна Рамілевна
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу.

Печатка
підприємства, організації, установи

Викладач АНТОНЕНКОВА Н.О
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи.

Печатка
підприємства, організації, установи

Викладач АНТОНЕНКОВА Н.О
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Відгук і оцінка роботи здобувача (ки) на практиці

Під час проходження навчальної практики здобувачка Ягудіна Аміна Рамілевна у період з 27.05.2024р. до 15.06.2024 р. ознайомила з фаховими літературними джерелами, реставраційною документацією кафедри РЕТМ та методичними посібниками науково-педагогічних працівників. Взяла участь у оформленні реставраційної документації. Провела аналіз, та візуальні дослідження твору, який потребував реставраційних заходів. Самостійно розробила план реставраційних заходів для обраного об'єкту.

Під час проходження навчальної практики здобувачка Ягудіна Аміна Рамілевна проявила високий рівень дисципліни та відповідальності. Вона успішно виконала поставлені перед нею задачі, демонструючи гарне володіння матеріалом з дисципліни.

На підставі успішного проходження навчальної практики здобувачка Ягудіна Аміна Рамілевна заслуговує високої оцінки.

Керівник практики від вищого навчального закладу

АНТОНЕНКОВА Н.О

(прізвище та ініціали)

Печатка

(підпис)

« 15 » червня 2024 р.

**Звіт
про проходження навчальної практики**

Дата складання заліку _____ 14.06.2024 _____

Оцінка:
за національною шкалою Відмінно
(літерами)

кількість балів 100 (сто)
(цифрами і літерами)

Керівник практики від вищого навчального закладу

АНТОНЕНКОВА Н.О.
_____
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Звіт прийнято на засіданні кафедри РЕТМ: протокол № 8_ від 15.06.2024 р.

Зав. кафедри РЕТМ ШУЛІКА В.В.

_____

Реставраційний паспорт

На реставрацію надійшла ікона попередньо названа «Марк Євангеліст» з власної колекції реставратора. Сама ікона була знайдена в Німеччині в регіоні Нижньої Франконії. Ймовірно ікона відноситься до некласичних Німецьких майстерень 18 — 19 століть. Через неправильні умови зберігання ікона надійшла в незадовільному стані з ознаками попередньої некваліфікованої реставрації.

За іконографією Марк був учнем апостола Петра. Він заснував Церкву в Єгипті, був першим єпископом в Олександрії, де і започаткував християнське училище. За переказами, тут апостол Марк написав Євангеліє для язичників, що увірували. Стародавні церковні письменники свідчать, що Євангеліє від Марка є коротким записом проповіді та оповідань апостола Петра. За композицією ікона типова, оскільки тут зображено самого святого Марка з його сакральним атрибутом: «Євангелією» яку він тримає лівою рукою. Кисть правої руки піднята, але не зображую жодний відомий православний жест. Марк Євангеліст оточений німбом та одягнений у червоний хітон та зелений гіматій знаходиться на золотому тлі.

Стан пам'ятки до реставрації

за візуальним спостереженням:

Основа. Ікона «Марк Євангеліст» виконана на дерев'яній основі, розмір 33.5 X 49.5 X 2 см. Порода деревини ймовірно хвойна. Іконний щит складається з двох дощок ліва по ширині від 3.8 до 1.7 см, по довжині 49.5 см та права по ширині від 29.7 до 31.8 см, по довжині 49.5 см. Спосіб з'єднання — склеювання. Присутня поперечна тріщина довжиною 29.5 см на висоті від верхнього краю 33.5 см. Основа твору має чисельні механічні пошкодження, спричинені неналежними умовами побутування. У верхньому лівому куту є втрата основи 1 на 4 см через скіл деревини. Присутні два отвори під гачки та самі кріплення у розмірі 0.5 см, також в наявності проволока натягнута між ними. З верхньої тильної сторони є три отвори від втрачених цвяхів та залишок цвяха в лівому торці з тильного боку. Наявний запах паленого дерева та лаку

посередині верхнього та нижнього торців. Наявні сліди від життєдіяльності жуків точильників. 60 % пошкоджень основи - "льотні отвори". Методом простукування виявлено значні втрати основи всередині дерев'яного щита через ураження жуком-точильником. Ймовірно дерев'яна основа була вкрита морилкою.

Грунт

Грунт авторський, клейо-крейдяного походження. Грунт гладкий, міцний, рівномірний, тонкий, має світлий, майже білий колір. Втрати ґрунту складають 1 % через механічні пошкодження – подряпини та незначні сколи. Зв'язок ґрунту з основою задовільний.

Фарбовий шар. Живопис виконано темперними фарбами. Техніка виконання – лєсувальна, багат шарова. Фарбовий шар тонкий, не фактурний. Незначні механічні пошкодження в нижній частині живопису. Втрати фарбового шару в місцях механічного пошкодження основи. Втрати фарбового шару разом із ґрунтом складають приблизно 1 %. Зв'язок фарбового шару з ґрунтом задовільний.

Позолота. Позолота виконана ймовірно сусальним листовим золотом по всьому тлу ікони. За результатом візуальних досліджень, ймовірно що позолота була нанесена вже після закінчення пропису Святого, про що свідчать фрагменти металу, нанесені зверху на одязі. Втрати позолоти складають 1 %.

Покривний шар. Усе зображення вкрите рівномірною тонкою крихкою лаковою плівкою, яка з часом потемніла, помутніла та набула коричнево-вохристого відтінку, змінивши авторський колорит живопису. У місцях пошкоджень та втрат фарбового шару лакова плівка відсутня. Наявні пошкодження покривного шару механічного походження (потертості та подряпини) по краях лицьової сторони. Втрати лакового шару складають 3 % від загальної поверхні твору. Стан лакового покриття незадовільний. Зв'язок покривного шару з фарбовим незадовільний.

Кракелюр. Наявний дрібно сітчастий кракелюр з піднятими краями вертикального характеру який розташований по всій поверхні твору, та повторює вертикальний напрямок волокон деревини основи. Також по всьому лівому боці кракелюр змінює свій напрям на горизонтальний, ймовірно це пов'язано з розташуванням другої частини щита основи. Походження кракелюру основне. Стан кракелюру дахоподібний.

Попередні реставраційні втручання.

Про сліди попередньої реставрації свідчать поновлені кути з правого боку основи за допомогою дерев'яної стружки — ділянки розміром 10 на 5 та 15 на 5 см та з верхнього краю на стику двох дощок та паралельно ньому з нижнього краю з тильного боку ікони некваліфіковані поповнення основи складають 5 на 1 та 5 на 3 см. З лицьового боку, у місцях втрату живопису присутні поновлення левкасу, за структурою схожого на клейо-крейдяний ґрунт, вкритий фіолетовою олійною фарбою в тонкий шар. На живописі, на ділянках в області шиї, пальців, одерж та книзі святого наявні некваліфіковані реставраційні відновлювальні дії у вигляді поновлення фарбового шару, та записи поверх авторського живопису.

Забруднення. Наявне загальне пилове забруднення по всій поверхні ікони. Сліди життєдіяльності комах, павутиння та бризки невідомого походження. Присутні залишки кіптяви, що вкривають тильний бік основи твору.

Програма проведення реставраційних заходів та їх обґрунтування

Послідовність заходів:

1. Візуальні дослідження і фотофіксація
2. Укріплення фарбового шару.
3. Видалення залишків поверхневих забруднень з основи.
4. Видалення цвяхів.
5. Видалення слідів некваліфікованої реставрації основи.

6. Очищення, дезінфекція та укріплення деревини основи.
7. Поповнення втрат основи.
8. Тонування реставраційних вставок основи.
9. Гідрофобізація основи.
10. Видалення профілактичних заклеюк.
11. Видалення поверхневих забруднень.
12. Видалення слідів некваліфікованої реставрації з лицьового боку твору.
13. Поповнення втрат основи лицьової сторони.
14. Підведення реставраційного ґрунту.
15. Очищення, та потоншення лакової плівки.
16. Покриття ізоляційним шаром лаку.
17. Поповнення втрат фарбового шару.
18. Покриття захисним шаром лаку.
19. Оформлення реставраційної документації.